

NBG`S Historie

Nordre Birk Garderforening er forening nr. 62 og blev oprettet ved en stiftende generalforsamling den 19. november 1941. Foreningen havde en svær opstartsfase i et besat Danmark. I perioden indtil besættelsens slutning, blev vanskeligere og vanskeligere at afholde aktiviteter, og i løbet af 1943 voksede modstanden mod den tyske besættelse, og adskillige af foreningens medlemmer gik ind i modstandskampen. Blandt oprettede foreningen en særlig modstandsgruppe på 60 mand, der blev indrullet i Slotsholmsdetachmentet.

Som et kuriosum kan det også nævnes, at Prins Knud på foreningens 1 års jubilæum slog det første søm i Nordre Birk Garderforenings første fane, i øvrigt en fane, der blev erstattet med en ny ved 40 års jubilæet den 28. november 1981.

Meget er sket siden foreningen blev stiftet for 78 år siden, hvor Danmark som tidligere nævnt var besat, og hvor der siden kom den kolde krig.

Under alle disse forandringer for vort land og forsvar har Nordre Birks Garderforening eksisteret. Foreningen har brugt årene på at bakke op om Gardersagen og dermed har man bakket op om Den kongelige Livgarde.

Foreningens historie er i en vis udstrækning bundet i Jægersborg Kaserne, som har været hjemsted for Livgardens udannelse af feltsoldater og uddannelse i vagttjeneste indtil 1945. Foreningen havde i mange år lokaler på Jægersborg kaserne, men blev forvist og holdt så til huse på skiftende lokaliteter på Jægersborg Hotel, Tårnbæk kro og Sandholmlejr. I 1984 rykkede man tilbage på Jægersborg Kaserne, men atter ud igen da Forsvaret afhændede Jægersborg Kaserne.

Nu er man så i 2019 endt på Sorgenfri Slot i lokaler over for den gamle vagtstue, som den ældre del af medlemmer givetvis har benyttet på vagt for Arveprinsen og Arveprinsessen.

Formænd

Bankbestyrer T. Ibsen	1941-1950
Knud Madsen	1950-1957
Slagtermester H.A. Hansen	1957-1969
Malermester Jørgen Schmidt	1969-1980
Major (R), direktør Erik Israelsen	1980-1982
Major Peter Høg	1982-1988
Oberstløjtnant (R), nov. 52 revisor Kristian Krogsgaard	1991-2003
Lærer John Lange, aug. 67	2003-2014
Uddeler Lars Rønne, nov. 61	2014-202x

Medlemstal i 1943	150	Medlemstal i 1966	616
Medlemstal i 1970	654	Medlemstal i 1975	551
Medlemstal i 2007	323	Medlemstal i 2012	253
Medlemstal i 2016	250	Medlemstal i 2019	215

Annoncen der opfordrede til stiftelse
Af Nordre Birks Garderforening:

Gamle gardere i Nordre Birk bedes
Give møde til stiftende generalforsam-
ling, der afholdes i hellerup Klub,
Strandvej 203- den 19. nov. kl. 7 ¾.
Udvalget.

Referat af stiftende generalforsamling i Villabyerne 27/11-41:

De gamle gardere danner forening

Stor tilslutning til det stiftende møde i Hellerup Klub.

Som tidligere meddelt havde en lille kreds af gamle gardere i onsdags indkaldt til møde i Hellerup Klub med det formål at danne en garderforening for Nordre Birk.

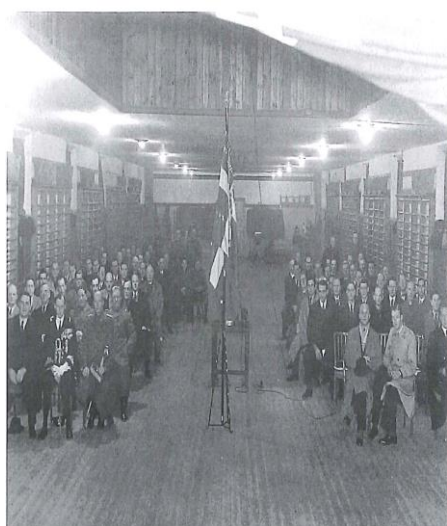
Mødet fik udmærket tilslutning. På indbydernes vegne bød muremester H. C. Gulløv velkommen til den store forsamling og takkede specielt vicepræsidenten for de danske garderforeninger, kaptajn Carl von Kohl, fordi han var kommet til stede.

I øvrigt indlede muremester Gulløv aftenen med at bringe et nifoldigt leve for kongen.

Efter at revisor S. A. Langeskov var valgt til dirigent, redegjorde Gulløv for foreningens formål, og i tilslutning hertil udtalte kaptajn von Kohl, at man ganske sikkert kunne regne med, at foreningen ville blive anerkendt af garderforeningernes præsidium.

Forsamlingen gav herefter sin tilslutning til tanken, og man vedtog at danne foreningen, som fik navnet NORDRE BIRKS GARDERFORENING. Efter lovene var udarbejdet og vedtaget, valgtes bankdirektør Th. Ibsen til formand. Den øvrige bestyrelse fik følgende sammensætning: Muremester H. C. Gulløv, Hellerup, amtsbogholder C. Skeel, Holte, grosserer H. Richardt-Petersen, Hellerup, overbetjent L. C. Westergaard, Hellerup, grosserer B. Monberg, Hellerup, og farvehandler H. Wassberg, Skovshoved.

Mødet sluttede med, at garderforeningernes vicepræsident på præsidiets vegne holdt en smuk tale for den nye forening og ønskede den held og lykke i fremtiden.

*De tilstedeværende ved
faneindvielsen i 1942.
Ved siden af Prins
Knud sidder kommandanten på Jægersborg
Kaserne, oberstløjtnant A.O. Adolph.*

SE

NBG's Jubilæumsskrifter:

25 år – 50 år – 75 år

75 – års jubilæumsfestskrift

NORDRE BIRKS GARDERFORENING

19. NOVEMBER 1941 - 19. NOVEMBER 2016

Nordre Birks Garderforening gennem 75 år

Af Keld Flittner

1991 - 19. november - 2016.

Udgivet af

Nordre Birks Garderforening

2016

Under redaktion af Lars Rønne

HENDES MAJESTÆT DRONNING MARGRETHE DEN ANDEN

HØJSTBEFALENDE OVER FORSVARET

De Danske Garderforeningers Protektor

I ærbødighed

tilegnet

Oberst Mads Rahbek
Chef for Den Kongelige Livgarde

Hjertelig tillykke

I anledning af Nordre Birks Garderforening 75-års jubilæum sender Den Kongelige Livgarde et stort tillykke med jubilæet og en tak for foreningens opbakning til Gardersagen og Livgarden.

Nordre Birk Garderforening er forening nr. 62 og blev oprettet ved en stiftende generalforsamling den 19. november 1941. Foreningen havde en svær opstartsfase i et besat Danmark. I perioden indtil besættelsens slutning, blev det vanskeligere og vanskeligere at afholde aktiviteter, og i løbet af 1943 voksede modstanden mod den tyske besættelse, og adskillige af foreningens medlemmer gik ind i modstandskampen. Blandt andet oprettede foreningen en særlig modstandsgruppe på 60 mand, der blev indrullet i Slotsholmsdetachementet.

Som et kuriosum kan det også nævnes, at Prins Knud på foreningens 1 års jubilæum slog det første søm i Nordre Birks Garderforening første fane, i øvrigt en fane, der blev erstattet med en ny ved 40 års jubilæet den 28. november 1981.

Et imponerende engagement der var til stede allerede ved etableringen af Nordre Birks Garderforening. Et engagement jeg føler foreningen også har i dag.

Meget er sket siden foreningen blev stiftet for 75 år siden, hvor Danmark som tidligere nævnt var besat, der har været den kolde krig, og de sidste mere end 20 år har vi det haft det danske forsvar og herunder også gardere indsat rundt om i verden.

Under alle disse store forandringer for vort land og vort forsvar har Nordre Birks Garderforening eksisteret. Foreningen har brugt årene på at bakke om Gardersagen og dermed har man bakket op om Den Kongelige Livgarde.

Uanset om Livgarden er indsat på Amalienborg eller i Irak – om man er indkvarteret på Garderkasernen eller i Al Asad Airbase, så er den støtte, som Garderbevægelsen yder, særdeles værdsat.

Dermed er arbejdet i Nordre Birks Garderforening værdsat, og hver enkelt medlems indsats efter formåen er værdsat. Fordi det udgør den støtte, som alle vi, der er ved Livgarden, til daglig læner os op ad. Det er den støtte, der gør det muligt at løse vores opgaver.

Ved 75-års jubilæet siger Den Kongelige Livgarde derfor tak for støtten gennem årene og ønsker foreningen hjertelig tillykke med 75-års jubilæet.

Med garderhilsen

Mads Rahbek
Chef for Den Kongelige Livgarde

Oberst, Kammerherre

Flemming Rytter

Præsident for

De Danske Garderforeninger

Forord

På vegne af De Danske Garderforeninger er det mig en glæde at kunne bringe de varmeste lykønskninger til Nordre Birks Garderforening i anledning af 75 års jubilæet 19. november 2016.

Historiens gang understreger for mig, at alt er relativt. Kristendommen er gammel. Jordens eksistens er længere. Et klokkeslag er kort. En tanke et splitsekund. I i Nordre Birks Garderforening synes, at 75 år er en imponerende periode. Og det skal I have lov til. Det er under alle omstændigheder en række gæve og stoute foreningsformænd i Nordre Birks Garderforening, der sammen med deres respektive bestyrelser har holdt sammen på foreningen i disse 75 år.

De Danske Garderforeninger blev etableret i 1911 som en praktisk overbygning på de stadigt flere garderforeninger i perioden op mod 1. Verdenskrig. De Danske Garderforeninger engagerede sig stærkt i Genforeningen i 1920 af Sønderjylland med resten af Danmark. En meget vigtig opgave de første mange år for De Danske Garderforeninger og de enkelte foreninger var at sætte handling bag ord, når det drejede sig om kammeratskabet fra ens soldatertid. Dette var ikke mindst vigtigt i tider, hvor det sociale netværk var mere stormasket, og hvor en økonomisk eller anden form for hjælp til garderkammerater ofte faldt på et tørt sted.

Nordre Birk kom først med i garderbevægelsen ved sin etablering 19. november 1941. Man følte måske i jeres område, at der var lidt langt imellem Garderforeningen i København og de nordsjællandske foreninger. Når man læser i jeres historie på jeres hjemmeside, erfarer man, at 2. Verdenskrig ligesom lagde grunden til oprettelsen af jeres forening.

I lever, sammen med Sdr. Birks Garderforening, under det handicap, at ingen udenforstående, herunder mulige nye medlemmer (værnepligtige ved Den Kongelige Livgarde), aner, hvad Nordre eller Søndre Birk er for noget. Det kunne I måske gøre lidt ud af i jeres historieskrivning på hjemmesiden. Og når Hverveudvalget orienterer de nye rekrutter ved Livgarden om De Danske Garderforeninger, så nævnes det, hvilke kommuner, der ligger i jeres område.

Siden november 1941 har I været en del af garderbevægelsen. Kun 8 andre indenlandske garderforeninger er yngre end jer. Også på denne baggrund er det imponerende og prisværdigt, at I fejrer jeres 75 års jubilæum under så festlige forhold.

Jeres historie er i en vis udstrækning bundet til Jægersborg Kaserne, som jo har været hjemsted for Livardens uddannelse af feltsoldater og uddannelse i vagttjeneste indtil 1945. I havde i mange år lokaler på Jægersborg Kaserne, men blev forvist og holdt så til huse på skiftende lokaliteter som Jægersborg Hotel, Tårnbæk Kro og Sandholmlejren. I 1984 rykkede I tilbage på Jægersborg Kaserne, men atter ud i 2006, da Forsvaret afhændede Jægersborg Kaserne. Nu er I så endt på Sorgenfri Slot i lokaler over for den gamle vagtstue, som den ældre del af jer givetvis har benyttet på vagt for Arveprinsen og Arveprinsessen.

Jeg ønsker jer alle et godt og festligt jubilæum samt en lys og aktiv fremtid, præget af medlemstilgang og stærkt engagement i garderbevægelsen.

Oberst, Kammerherre Flemming Rytter

Præsident for De Danske Garderforeninger

FORMANDENS FORORD

Det er nu 75 år siden Nordre Birks Garderforening blev stiftet. Det foregik i en meget mørk tid af Danmarkshistorien, hvor brave gardere tændte et lys, som mange kunne følge. Efter besættelsen, hvor alle troede på en fremtid i fred, oplevede vi i stedet den kolde krig med stor risiko for en ny og blodig verdenskrig.

Vi lærte gennem den periode, at fred er vigtig, men vi oplevede også, at frihed og fred følges ad. Kun i denne sammenhæng kan vi skabe demokratiske tilstande i et samfund, som vi kan bygge fremtiden på. Alle vi gardere i foreningen repræsenterer denne fremtid bl.a. takket være vores fortid i Den Kongelige Livgarde.

I anledning af foreningens 75 års jubilæum er det mig en stor glæde og ære her at kunne sige alle medlemmer en stor tak for den interesse, de har vist foreningens arbejde i de mange år. Ligeledes retter jeg en tak til Den Kongelige Livgarde og dens befalingsmænd for den store støtte, vi altid har mødt. Det er en milepæl at fejre et 75 års jubilæum, og det er mig en særlig glæde at kunne konstatere, at foreningens medlemstal nu ligger konstant trods mange års voldsom udhulning af værnepligten.

Når man lader blikket glide tilbage over de mange forskellige aktiviteter, der er og har været i foreningen, og hvor kammeratskab og sammenhold flourer, mærker man tydeligt den samme ånd og den tradition, der også præger livet ved Den kongelige livgarde - En gang gardes altid gardes!

En gang gardes altid gardes - er ikke blot et motto for tjenstgørende i Høvelte og ude omkring i verden, men i høj grad også for os såkaldt "gamle gardere". Når gamle gardere mødes, eller når vagtparaden trækker op, er det ikke kun gamle minder, der dukker op. Så føler man igen den gamle korpsånd, som danske gardere gennem tiderne har skabt under løsenet

"Pro Rege et Grege "

75 års jubilæum i Nordre Birks Garderforening.

Nordre Birks Garderforening blev oprettet for 75 år siden. De første 50 år er fint dokumenteret og nedskrevet andetsteds og for ikke at gentage det allerede skrevne, skal jeg fortsætte med de seneste 25 år, således at alle 75 år er blevet belyst her ved den store fest.

Vores formand spurgte mig i marts 2015, om jeg ville påtage mig opgaven med at beskrive Nordre Birks Garderforenings virke fra 19. november 1991 til 19. november 2016. Da det er et ærefuldt og betroet hverv, tog jeg imod dette med glæde.

Nordre Birks Garderforening har haft en omtumlet tilværelse, når man taler om en blivende garderstue. Helt fra starten har garderforeningen flyttet rundt fra lokale til lokale for nu endelig at have fast bopæl i et lille værelse oven på den gamle vagtstue på Sorgenfri slot.

Enhver forening skal have et fast samlingssted, hvor foreningslivet kan trives, og kammeratskabet mellem unge og gamle kan blive knyttet - en korpssånd som tjenestetiden gav os "gamle" gardere, og som man stadig kan finde ved de mange møder og kammeratskabsaftener, der afholdes. Det kan ikke udtrykkes bedre, end det gøres via versene fra garderminder:

Alle gamle garderminder
vågner op som født på ny,
Hver gang vi hinanden finder
Det sig være land som by.
Gardens ånd vi fik i arv,
den skal tjene Danmarks tarv.
Og vor egen lykke.
Trofasthed mod kongeborg,
vagt i glæde som i sorg,
det er Gardens smykke.

Dannebrog vi ejer:
Gid det stå som fredssymbol
og den gyldne sommersol
skinne, når det vajer.

Det er det, der er Garderånd.

Nordre Birks Garderforening har i dag 248 medlemmer, og foreningen gør alt, hvad den kan for at få nye medlemmer. Det er dog svært, når man må leve med en katastrofal udhuling af værnepligten. Den korte

værnepligt i Livgarden på kun otte måneder gør, at der naturligvis vil være mangel på tilgang af unge gardere til gardereforeningerne, da de unge på den korte tid ikke når at få et nært forhold til det at være gardere.

For Nordre Birks Garderforening kan man dog se, at medlemstallet ikke har forandret sig meget i årenes løb. I 1954 var der 242 medlemmer i foreningen, så medlemstallet er forblevet meget stabilt.

De danske gardereforeninger er tilsluttet Danske Soldaterforeningers landsråd, der har til formål at varetage soldaterforeningsbevægelsens fælles interesser samt løse fælles opgaver. De danske gardereforeninger har langt det største medlemstal - den 1. januar 2011 var der 11.040 medlemmer tilsluttet. Det totale medlemstal er i den sammenhæng 32.226, fordelt på 27 foreninger landet over.

Garderforeningens ønske er at være i front når det gælder om at støtte op om veteranerne. Som der fortælles om i Garderbladet marts 2015, er der nu otte veteranboliger her i Nordsjælland. Vi håber, at dette må blive til stor glæde og gavn, og at denne udvikling vil fortsætte til gavn for de soldater, der kommer hjem fra krig og andre internationale opgaver. Livgarden har udvist en professionalisme og styrke, som vi danskere kun kan være stolte af.

Nordre Birks Garderforening har deltaget i en række arrangementer, som har haft med forsvaret at gøre. For eksempel har skiftende fanebærere båret foreningsfanen ved parader eksempelvis ved Hjemsendelsesholdparaden på Garderkasernen i Høvelte for hold August 2014 d. 27 marts 2015, ved repræsentantskabsmøder, begravelse af kammerater, mindehøjtideligheder og bryllupper samt ved begivenheder, hvor monarken eller forsvarets øverstkommanderende skulle hyldes.

Således var fanen i København den 16. april 2000 til HM Dronning Margrethe den II's 60 års fødselsdag for at danne faneborg på Rådhuspladsen og igen senest ved Dronningens 75 års fødselsdag i 2015.

Den 14. november 2000 var fanen ligeledes i København for at deltage i HM Dronning Ingrid's begravelse. Der var langs ruten opstillet 189 faner fra soldaterforeninger, som viste dronningen den sidste ære.

Endvidere den 11. juni 2009, hvor HKH Prins Henrik fyldte 75 år. Det blev fejret med faner i en march gennem Fredensborg.

Endelig har gardereforeningen afholdt en lang række velbesøgte arrangementer med foredrag af militære personligheder. Blandt andre underholdt generalløjtnant K. Hillingsø med et causeri over den kolde krig samt kongehusets og livgardens rolle i dette spil. Efter det spændende foredrag var der hyggeligt samvær og smørrebrød i garderstuen.

Slotsforvalter, oberst Jens Greve, er kendt som tidligere chef for Livgarden og tidligere præsident for De Danske Gardereforeninger. Han fortalte levende og interessant om sit arbejde for Hendes Majestæt Dronningen. Dette foredrag sluttede ligeledes af med hyggeligt samvær i garderstuen.

Oberst Lars R. Møller var med charme og høj cigarføring på besøg og fortalte om hvordan vores hjerner reagerer på kamp og stress, bl.a. ved eksplosioner og granatnedslag. Han underholdt også levende om

snigskytter hvor vi fik et sjældent indblik i, hvad der kræves af disse skytter, såvel fysisk som mentalt. Det var et meget velbesøgt møde.

Jørgen Skov Andersen – Fuglekonge 2015

Foreningens skydeafdeling er højt skattet. Formanden for skydeafdelingen, Jørgen Skov Andersen, gør og har gjort et stort arbejde i gennem mange år for at afdelingen skal fungere. Der skydes mandage i lige uger, og det er til stor fornøjelse for mange medlemmer at deltage.

Nordre Birks Garderforening har haft mange udflugter gennem tiden, for eksempel lystfiskerture på sundet, Gardermarch, på 8 km, 17 km eller 30 km - det var for de friske. Marchen gennemføres med start på Garderkasernen i Høvelte, hvor man kan vælge mellem tre ruter: Høvelte området, Tokkekøb Hegn, Store Dyrehave og Ravnsholt Skov.

Ølsmagning og gamle biler har også været på programmet, som da vi besøgte Flemming Bie, der har et mikro-bryggeri både i Hobro og i Farum. Vi fik smagsprøver på hans bryg samtidig med, at vi kunne besøge hans samling af pragtfulde biler som for eksempel Ferrari, Rolls Royce, Ford fra 1920'erne m.fl.

Endvidere et besøg i Sorgenfri Slotspark, hvor en tur omkring slottet, i parken og den gamle køkkenhave skabte en hyggelig ramme for samvær. Det var fra myndighedernes side besluttet at åbne en del af slotshaven - man har revet det gamle hegn ned og opført et nyt - så parkens gæster bedre kan se slottet fra Mølleå siden. Også slottets gamle køkkenhave med de store kastanjetræer og den røde mur, der er beliggende ud mod Kongevejen, er nu åbnet for offentligheden. Vi fik set slottet udefra i det dejlige forårsvejr, og turen blev efterfulgt af et lille traktament i garderstuen som en fin afslutning på en dejlig aften.

Desuden har foreningens medlemmer flere gange været på tur i Jægersborg Dyrehave. Hjortebrunst i Dyrehaven er en helt speciel oplevelse. Den store bestand af kronhjorte er enestående ved at være så vant til mennesker, at publikum kan følge dyrene i brunsttiden på ganske tæt hold i den smukke, efterårsfarvede skov. Et af vore medlemmer, Peter Andersen, havde givet tilbud om en særlig aftentur med start fra Peter Lieps Hus, hvor han fortalte om arbejdet med at holde bestanden af vildt under kontrol. Herefter gik turen

ud i skoven, hvor vi kunne se og høre kronvildtet. I aftenskumringen passerede hjortene kun få meter forbi, hvor vi stod. Det var en rigtig dejlig tur på 5 Km.

Nogle af de lidt ældre medlemmer

Dyrehaven blev allerede af Frederik d. III brugt som jagtrevir, og efter hans død overtog hans søn Christian V tronen. Han udlagde vildtbanen til parforcejagt efter fransk forbillede, og som man kan se i dag med centrum ved Eremitageslottet, spreder der sig et syvstjernet vejnet ud fra slottet. Livgarden har også haft meget at gøre på Eremitagen. For eksempel holdt Frederik VI tropperevy på Eremitagesletten i 1835 med deltagelse af blandt andet Livgarden.

Den kendte bataljemaler, N. Simonsen, har malet en scene med kongen og Livgarden. Kongen inspicerer sin højt værdsatte hær. Maleriet kan ses på Øregaard Samlingen.

I foråret 2015 besøgte vi Garderhøj Fortet. Fortet er renoveret, og der var en særudstilling om 9. april 1940. Vi fik en meget fin guidet rundvisning efter lukketid af en ung meget vidende og livlig omviser, der viste sig selv at være en "gammel" garder.

Garderhøjfortet blev opført i årene 1886-92. Fortet er det største i Københavns Landbefæstning. Det var det eneste fort med egen infanterikaserne. Garderhøjfortet fik kraftige kanoner i særlige pansertårne, hvor man kunne betjene kanonerne beskyttet. Fortet fik også mindre kanoner og maskingeværer i forsvindingstårne. Og som kronen på værket blev Garderhøj udstyret med To-kanonen, der var et gigantisk og avanceret våben på den tid.

Nordre Birks Garderforening har mange faste arrangementer, som f.eks.

- Stiftelsesfest,
- Julestue afholder vi først i december med gløgg og æbleskiver - her er hele familien naturligvis velkommen,
- Bankospil afholdes i den kolde tid. Alle medlemmer og gamle gardere med familie og venner er meget velkomne. Der er altid stor tilslutning.
- Møde for jubilarer og nye medlemmer. Denne aften hylder vi vore jubilarer og siger velkommen til de nye "gamle" gardere,
- Fugleskydning, hvor årets "konge" skal findes.
- Ræveskydning, hvor skytten med den "dårligste" placerede kugle i hver runde må udgå, så der er spænding til det sidste - denne aften er vore damer også med.

Årets generalforsamling og de gule ærter er et højdepunkt, men det er også et betydningsfuldt møde.

Her gennemgås foreningens økonomiske midler, regnskabet, budgettet for det kommende år, indkomne forslag og kontingentet fastlægges. Der er en egen gardermæssig hygge ved den årlige generalforsamling.

29. august kl. 10.00 er der hvert år kranselægning på Jægersborg Kaserne til ære for gardet Lars Johannes Bødtcher Larsen. Lars blev dræbt af tyske soldater denne dag i 1943 i kamp for Danmark. Arrangementet og højtideligheden varetages af Nordre Birks Garderforening med ære.

Æresvagt ved mindepladen

Foreningen har altid lagt vægt på sammenholdet og tilknytningen til regimentet. Nordre Birks Garderforening kan med ære fejre sit 75 års jubilæum. Bestyrelse og medlemmer har dygtigt og med et fremragende resultat bragt foreningen frem til denne mærkedag. Når vi i dag fejrer vores 75 års jubilæum, bør vi i første omgang lade vore tanker gå til den flok, som gennem tiderne har påtaget sig det meget store er at lede foreningens interesser i skiftende tider. Derfor står der også respekt om disse personer. Ønsket for foreningen skal derfor være, at vi må have den lykke at tælle kammerater, som både har vilje og lyst til at yde en indsats på ledelsesplan i vores forening.

Under soldatertiden lærer vi, at man kan stå for langt mere, end man faktisk tror, og vi har fundet ud af, at der er mange skjulte og uudnyttede kræfter i enhver af os. Jeg ønsker således at støtte alle bestræbelser på at skabe et forsvar, der er troværdigt, men også så effektivt, at det kan sikre Danmarks fremtid som fri og selvstændig nation.

Jeg ønsker Nordre Birks Garderforening al mulig held og lykke fremover.

Keld Højfeldt Flittner

Nordre Birks Bestyrelse -2019

Jørgen Skov Andersen - Lars Rønne - Hans Larsen - Keld Flittner

Freddy Wilson - Jørgen Brandhøj Christensen - Carsten Brandhøj

Æresmedlemmer

Svend Aage Rasmussen - Kristian J. Krogsgaard

Lasse Harkjær - Jørgen Skov Andersen

50 – års jubilæumsfestskrift

Nordre Birk Garderforening blev stiftet i en ond og mørk tid for vort land.

Kun halvandet år tidligere var vort værgeløse land – trods ikke – angrebspagt med tyskland – blevet angrebet og besat af tyske tropper, og resterende af den danske hær, som tyskerne foreløbig lod os beholde, vegeterede i en ineffektiv, frustrerende og værgeløs tilværelse. Frankrig var faldet, og Storbritannien stod ene tilbage. I Ruslands snemasser nærmede de tyske hære sig tilsyneladende uimodståeligt Moskva, og det så ud til, at kæmperiget ville bryde sammen og Danmarks frihed gå op i røg.

For alle gamle gardere havde det dog varmet at se kammeraterne på Kongevagten på Amalienborg Slot om morgenen den 9. april 1940 loyalt leve op til de tidløse forventninger til dem som trofaste hirdmænd for kongen og hans hus, og det var naturligt, at den ydmygende tid fik danskerne til at rykke sammen og leve på minderne og håbet om et frit Danmark. Kong Christian blev spontant – mest kendt i sin blå garderuniform og alene til hest gennem Københavns gader – det ubestridte nationale samlingsmærke, som hele befolkningen samlede sig om i de fem onde år.

Tiden manede ubetinget til nationalt sammenhold. Som en konsekvens heraf besluttede en flok behjertede gamle gardere i det gamle Nordre Birk nord for København, at tiden var moden tiol i dette område at danne en gardereforening, der blandt kunne stå som modvægt mod den massive sjælelige og nationalt nedbrydende påvirkning, som besættelsesmagten og det danske nazistparti udøvede. De fundamentale dyder som pligt, som Livgarden gennem generationer har forstået at præge sit indkaldte mandskab med, overvintrede i alle landets gardereforeninger og kom også til at blive de bærende søjler i den nye gardereforening. Det stolte motiv: ”Engang gardere – altid gardere!” viste endnu engang sin bæredygtighed, og at det ikke var tomt mundsvejr og hul bragesnak.

Også geografisk tjente den nye gardereforening i høj grad et formål. Gardereforeningen i København, der med sit stiftelsesår 1885 kan smykke sig med at være landets ældste både gardereforening og soldaterforening, dækkede stort set hovedstadsområdet. Gamle gardere nord for København var henvist til at melde sig ind i hovedstadens gardereforening eller i en af de i 1941 eksisterende ca. gardereforeninger rundt om i landet, for eksempel i Nordsjællands Gardereforening i Frederikssund. Der var blot ingen i det område, der dengang betegnedes Nordre Birk, en betegnelse, få mennesker i vore dage kender. Det var med datidens samfærdselsmidler en gene, og når samtidig dette område hurtigt blev tættere befolket, var det tydeligt, at der i området var et stort behov for en gardereforening.

En lille flok gamle gardere, alle bosiddende i Nordre Birk, fattede altså beslutning om en gardereforening her. Planen lykkedes over al forventning! Tiden var – trods besættelsens mange negative virkninger – dog stadig til et foreningsliv. Skrappe rationeringer, lovløshed og spærretid, likvideringer og clearingmord, sabotage og shalburgtage havde endnu ikke holdt sti indtog i hovedstadsområdet og krævet blandt andet gamle garderes liv.

Enhver velfunderet forening ejer et godt vedligeholdet arkiv, der jo er som et spejlbillede af foreningens liv. Den jubilerende forening danner i så henseende ingen undtagelse. Gennem forhandlingsprotokollerne, korrespondancen og mødereferaterne, som foreningens skiftende sekretærer har ført med stor nøjagtighed, er vi i stand til at kigge formænd og bestyrelser over skulderen og relativt detaljeret følge udviklingen på godt og ondt. Det vil vi også gøre for Nordre Birks Gardereforening, og vi vil prøve at tegne et vellignende billede af en stor, virksom dansk soldaterforening, der er et typisk produkt af det gamle stamregiment, Som foreningerne medlemmer, unge som gamle, er trofaste, loyale støtter af.

Forrest blandt stifterne står overbetjent A. Schultz-Jørgensen, gardere fra 1916, hvor Danmark havde indkaldt sikringsstyrken. Han fulgtes af bankbestyrer T. Ibsen, overbetjent L.C. Westergaard og amtsbogholder C. baron Skeel. De dannede en arbejdsgruppe, der skulle undersøge grundlaget for at danne en forening.

Ved møder med formanden og bestyrelsen i Københavns Gardereforening blev man hurtigt enige om, at en lokal forening i Nordre Birks område var på sin plads for mange af medlemmer, der var bosat i Nordsjælland, taget i vildeste betydning. Man indrykkede annoncer i pressen om tilslutning til den nye gardereforening, og i samarbejde med præsidiets for De Danske Gardereforeninger, indkaldtes til et møde i Hellerup Klub, hvor der mødtes ca. 38 gamle gardere op, der alle var interesserede. Fra præsidiets kom vicepræsidenten Kaptajn C. von Kohl. Mødet resulterede i det glædelige, at man indkaldte til stiftende generalforsamling.

den dato, 19. nov. 1941, som foreningen naturligt regner som sin stiftelsesdato, og år feter år har fejret.

På generalforsamlingen, der afholdtes samtidig med et stort hvervemøde i København for tilslutning til Frikorps Danmark og under voldsomme demonstrationer mod Danmarks underskrivelse i Berlin af Antikominternpagten, lykkedes det indbyderne at gøre alle fremmødte interesserede. Samtidig fandt man i samråd med Gardereforeningen i København frem til en acceptabel geografisk skillelinie mellem de to foreninger, der jo nødtigt skulle gå på strandhugst hos hinanden. Man enedes om love og andre foreningsanliggender, og generalforsamlingen mundede ud i, at Nordre Birks Gardereforening var en realitet.

Der vil være i overensstemmelse med god foreningsetik og pietet over for stifterne, at vi her nævner med navne den første bestyrelse – den jubilerende forenings pionerer for 50 år siden – der tog det første spadestik i den vildsomme egn:

bankbestyrer T. Ibsen, formand
Mmremester H.C. Gulløv,
amtsbogholder C. baron Skeel.
grosserer H. Richardt-Petersen,
overbetjent L.C. Westergaard,
grosserer B. Monberg og
farvehandler H. Wassberg.

Enhver forening skal have et fast samlingssted, hvor foreningslivet kan trives. Intet var mere naturligt, end at man valgte en samlingsstue på Jægersborg kaserne, Livgardens gamle hjemsted for uddannelsen af rekrutter. Regimentet under oberst H. Schwartz-Nielsen stillede velvilligt en sådan stue til rådighed, som gennem flere år – veludsmykket, som nu gardere kan gøre det – kom til at danne rammen om et rigt og afvekslende foreningsliv.

NBG's foreningstegn

Denne pompøse vending skal dog først tages med et vist forbehold, idet de stigende rationeringer, den indskrænkede bus – og sporgskørsel og efterhånden spærretid og usikkerheden på gaderne og manglende brændsel og lys satte sine ubønhørlige grænser for, hvad Ibsen og hans bestyrelse kunne få gennemført af arrangementer, der skulle svejse medlemmerne sammen. Fester måtte ofte aflyses, lokaler blev frataget, møderækker blev forbudt og så videre.

Den nye garderforening kom meget hurtigt til at leve op til De Danske Soldaterforeningers stolt, forpligtende motto: "Hæren bag hæren".

I løbet af 1943 voksede modstanden mod Tyskland i de besatte lande, også i Danmark, og medlemmer fra Nordre Birks Garderforening gik loyalt ind i modstandskampen sammen med kammeraterne i landets andre soldaterforeninger.

Det gjaldt for eksempel daværende officiant Peter Høg, der som oversergent var en af stifterne i 1941. Høg og andre fik kampen ind på livet ved blandt andet uddannelse af modstandsgrupper i Gentofte Kommune, undervisning i våbenlære og skydning med nedkastede våben. Disse dødsensfarlige skydninger foregik i kælderen under rådhuset i Gentofte. Dertil kom ved nattetide træning i skyttetjeneste og skovkamp i Ermelunden og Dyrehaven, afhentning af våben, sprængstof og ammunition fra skibe i Nyhavn og skjult fordeling af dette materiel til forskellige depoter på Sjælland, alt sammen aktioner, der var med deltagernes og deres familiers liv som indsats.

Der dannedes også en modstandsgruppe i foreningen, og hele 60 mand blev indrullet i Slotsholmsdetachmentet.

Også en anden af foreningens stiftere, farvehandler H. Wassberg, var med i modstandsarbejdet ved blandt andet at give husly til eftersøgte modstandsfolk, der hurtigst muligt ved nattetide skulle til Sverige med en fiskerbåd fra Skovshoved.

De danske Garderforeninger kom – som andre soldaterforeninger – til at erlægge en blodig skærv på fædrelandets alter. Medlemmer af Nordre Birks Garderforening blev arresteret af tyskerne og deres danske håndlangere, for eksempel H.S. Thorby, senere overfenrik ved Sjællandske Livregiment, som deporteredes til Neuengamme og Sachsenhausen og syg og nedbrudt var med til at bære sine endnu nedbrudte kammerater hjem fra det daglige,

umenneskelige hårde arbejde. For de, der af udmattelse faldt ud af geledderne, betød det oftest et nakkeskud fra SS-erne, Cleringsmordene begyndte at sætte ind i 1944, foranstaltet af blandt andet Lorenzenbanden og Brøndumbanden, og de trak en blodig stribe hen over landet.

Natten den 21. april 1945 var turen kommet til juristerne. Under en aktion trængte medlemmer af Lorentzenbanden ind i den villa, der tilhørte landstingssagfører, løjtnant i Livgarden S. Schjørring-Thyssen, medlem nr. 77. i Nordre birks Garderforening. Efter en kort skudveksling, hvorunder det lykkedes Schjørring-Thyssen med et jagt gevær at såre en angriber dødeligt, blev han og hans hustru mejet ned i soveværelset, medens sønnen Erik – efter krigen selv garder – overværede den bestialske nedslagtning. Ægteparret havde blandt andet stillet deres hjem til rådighed for illegale møder, hvilket var blevet ”lækket” til Hipo.

Nordre Birks Garderforening fandt allerede under besættelsen sit mønster, som kom til at blive traditionsbærende. Der blev hurtigt en række fastebegivenheder, man samledes om. Det var blandt andet kongens og Livgardens fødselsdage. Disse to begivenheder fejredes med festmiddag og efterfølgende bal. Dertil en fugleskydning, udflugter med pårørende, foredrag og mandeaftener.

Som det sømmer sig for gamle soldater, oprettede foreningen også hurtigt en skydeafdeling, der deltog i konkurrencer med andre garderforeninger, en virksomhed, der hurtigt greb om sig og var yderst populær.

En garderforening uden en fane er som et par handsker uden fingre i. Der sattes hurtigt alle sejl til for at få fremskaffet en sådan, som i de nationalt ydmygende besættelsesår under det tyske åg blev det et symbol på frihed og selvstændighed, alle så hen til.

Allerede ved foreningens første stiftelsesfest året efter, 19. november 1942, indviedes Nordre birks Første fane. Den højtidelige handling foretoges beredvilligt af Prins Knud, der – trods søofficer – op gennem 1930'erne havde fået et nært forhold til Livgarden ved gennem perioder i 20'erne ligefrem personligt at følge uddannelsen på Livgardens rekrutskole, sidste gang i september 1941.

Ved repræsentantskabsmødet i Odense, 11. juni 1944, hvor det store samtaleemne selvsagt var den lige heldigt overståede invasion i Normandiet, fik Nordre Birks Garderforening den ære at være vært ved næste års repræsentantskabsmøde, og foreningen blev således den garderforening, i hvis lod det fladt at afholde det første repræsentantskabsmøde i et frit Danmark.

Og endelig var mareridtet over den 4. maj 1945. Vor nation var mere end heldig og slap for en desperat tysk slutkamp på dansk jord.

Vi var atter herrer i eget hus!

Som hos alle andre militære foreninger måtte Nordre Birks garderforening i 1945-46 gennem en pinagtig renselsesproces, som ingen bøs sig om at deltage i, men som i en national forening, der vedkendte sig folkestyre og kongedømme, ubetinget skulle føres beslutsomt igennem.

Præsidiets meddelte alle garderforeninger, at der skulle nedsættes lokale ”udrensningsudvalg”, desværre et udansk ord, der klart havde tysk eller russisk klang over sig, men som jo skabtes i den hadefulde sommer 1945. der skulle via dette udvalg indberettes til præsidiets om de kammerater, der under besættelsen havde udvist unational holdning eller måske endog i tysk uniform havde båret våben mod deres landsmænd. Nordre Birks Garderforening formerede som den første garderforening et sådant udvalg med politiassistent L.C. Westergaard som formand. Det var den store forening på ca. 250 medlemmer en stor glæde, at kun tre tidligere kammerater måtte ekskluderes. Om tre andre havde der i udvalget været stor tvivl. De havde alle været medlemmer af D.N.S.A.P., men havde meldt sig ud i 1940. Senere havde de været loyale medlemmer af modstandsbevægelsen, en af Holger Danske, havde været eftersøgt af Gestapo. Foreningen fandt det for brutalt at ekskludere disse, der med deres indsats som gode gardere måtte have udvisket et medlemskab af nazistpartiet før besættelsen.

Samtidig fik præsidiets en hvas skrivelse en over næsen, fordi det – efter foreningens mening – havde været for længe om at udstede bestemmelserne om eksklusion for unational holdning.

Foreningen med fandt deltog selvsagt i disse festligheder, der afholdtes i anledning af befrielsen. Ved Kong Håkon's festlige hjemkomst til Norge i juni 1945 var flere af Nordre Birks Garderforenings modstandsfolk med foreningsfanen i Norge for at fejre kongens hjemkomst. Til minde herom blev fanestangen prydet med en sølvplade, skænket af norske frihedskæmpere.

Den 29. august 1945 skænkede og opsatte foreningen en mindeplade på Jægersborg kaserne til minde om garder Lars Bødtcher Larsen, der faldt 29. august 1943, og september 1947 påbegyndtes en landsindsamling til en marmorsarkofag til Kong Christian X's kiste i Roskilde Domkirke. At give et bidrag til "garderkongens" sidste hvilested var selvfølgelig en stor ære for foreningen. Girokortet blev hurtigt afsendt, og det smukke resultat kan i dag ses i Roskilde Domkirke.

I 1949, 6. juni, afholdtes i Fredericia stor mindehøjtideligheder i anledning af hundredårsdagen for det sejrige udfald fra festningen 6. juli 1849. Alle danske soldaterforeninger deltog med faner, og for delegationen og fanebæreren fra Nordre Birks Garderforening blev festlighederne i den fornemme nationale ramme et minde for livet og en mærkedag i forenings historie.

Der er mange pudsige, sørgelige og højtidelige dokumenter i foreningens arkiv. Skrivelser, der som tidsbilleder fortæller garder – og foreningens historie på mange forskellige måder. I regnskab fra 1950 ses således, at bestyrelsen ikke var bange for at ekskludere medlemmer, der var i restance med kontingentet. I oversigten blev tre officerer af forskellige grader fra Livgarden, to officianter og tre oversergenter smidt ud på grund af manglende kontingentrestancer.

I et andet brev blev opsiger en løjtnant med nogle udsøgt krænkende ord sit medlemskab i foreningen, "... som jo ikke hade udrettet noget særligt under besættelsen!" Foreningen blev ham svar skyldig. Den svarede i samme tone noget i retning af, at foreningen mageligt kunne eksistere videre uden hr. løjtnanten som medlem.

Det er på mode i jubilæumsskrifter – lidt vemodigt måske – at anføre priser på mad og drikke i "de gode gamle dage", da man fik noget for pengene. Vi vil her følge den skik ved at anføre, at man til en generalforsamling på Jægersborg kaserne i 1954 kunne et stykke med sild, forloren skildpadde, ost og kaffe for kr.4,50! Dette år var der 242 medlemmer i foreningen.

Det er naturligt for mange gamle soldater, at de interesserer sig for skydning, den vigtigste disciplin i en soldats uddannelse.

Skydeafdelingen i Nordre Birks Garderforening har ført en afvekslende tilværelse med gode og dårlige år. Den har dog vundet mange præmier hjem til foreningen og derigennem løst en meget vigtig, tidløs opgave i det samlede garderforenings arbejde.

Ved generalforsamlingen 11. februar 1957 på Jægersborg Kaserne var det tydeligt, at foreningen åbenbart var inde i en form for dødvande, en situation, næppe nogen forening ikke har prøvet. Her var klart tale om et godt "rivegilde", hvor meget at bestyrelsens og formandens arbejde blev håndfastkritiseret. Det betydningsfulde møde endte med valg af en ny formand, slagtermester H.A. Hansen. Den afgående formands bestyrelse nedlagde loyalt deres mandater og fulgte deres formand Knud Madsen. Det vil sige, at der også måtte vælges en ny bestyrelse, og der måtte altså næsten begyndes forfra, hvad der kan være både godt og dårligt i en forening.

Åbenbart var den drastiske åreladning gavnlig for Nordre Birks Garderforening. Den nye bestyrelse lagde ud med et intensivt hvervningsprogram for at skaffe flere medlemmer. Det var ikke nok med fugleskydning og sund – og fisketure samt mandeaftener. Mange flere aktiviteter så i de kommende år dagens lys.

Så oprandt 300 – års jubilæet for Livgarden, en fest, som Nordre Birks Medlemmer deltog i med stor glæde. Det varmede gamle gardere at se Kong Frederik, De Danske Garderforeningers protektor, i Livgardens røde gallauniform På Rosenborgs eksercerplads overtage en ny fane til Livgarden. Året efter var foreningens medlemstal nået op på 337 medlemmer.

Samme år fik foreningen et æresmedlem. "Gamle Ole" – afskediget over officiant og materialeforvalter på Jægersborg Kaserne, Frederik Olsen, der var garder fra 1912, blev enstemmigt valgt til æresmedlem. Olsen havde gennem et langt liv gjort en stor indsats for såvel Livgarden og foreningen. Under besættelsen boede han med sin hustru Ebba og døtrene Ella og Karin – sidstnævnte i dag gift Halkier (medlem nr. 26) – på kasernen og var herunder – selv om kasernen var besat – på flere måder en god hjælper for modstandsbevægelsen i Nordre Birk.

Allerede 1949 havde foreningen desværre været nødt til at rømme garderstuen på Jægersborg Kaserne, og man havde siden skaffet sig et glimrende, fornemt udsmykket lokale på Jægersborg hotel, i efteråret 1959, af hotel ejeren sar tommelskruerne på, idet han kategorisk ønskede sig en større fortjeneste, og han satte derfor krav om, af foreningen skulle forpligtige sig til at afholde samtlige deres arrangementer op hotellet.

Da foreningen hverken kunne eller ville opfylde dette ublu krav, krævedes foreningen til gengæld ud pr. 1. november 1959, og bestyrelsen måtte smøge ærmerne op og hurtigt finde en anden domicil. Det lykkedes midlertidigt at få husly på restaurant "Hubertus" på Maltegårdsvej, hvis ejer ikke stillede betingelser, og man fik indrettet en glimrende garderstue. Desværre var det ikke muligt at få udsmykket lokalet med alle foreningens klenodier og gamle garderminder, der foreløbig måtte lide en forsmædelig skæbne ved at blive nedpakket i kasser hos formanden.

Foreningen havde efterhånden fået et så nært og tillidsfuldt tilknytningsforhold til Prins Knud på Sorgenfri Slot, at foreningen forespurgte, om man kunne formå Hans Kongelige Højhed til at modtage et æres-medlemskab af Nordre Birks Garderforening. Prinsen, der efter tronfølgerloven af 1953 sammen med sin gemalinde Caroline-Mathilde nu var arveprins og arveprinsesse, sagde ja, og arveprinsen modtog ved en højtidelighed foreningens højeste æresbevisning.

I foråret 1963 blev garderstuen opsagt på "Hubertus", og den blev pakket sammen 25. og 26. maj. Heldigvis lykkedes det bestyrelsen, igen efter en kraftig indsats, hvor igen anstrengelse var for stor, at finde et egnet lokale på Tårbæk kro. Lokalet, Nordre Birks Gardersal, blev festligt indviet 31. august, og endelig kunne man udsmykke et lokale med foreningens klenodier, hvoriblandt dem fra foreningens første år. Det var et yderst velegnet lokale med mulighed for yderligere udvidelser. Det lykkedes formanden og bestyrelsen at formå foreningens kongelige æresmedlem til at indvie salen. Arveprins Knud gik man ikke forgæves til med sådanne andragender, og arveprinsen holdt en glimrende indvielsestale, helt efter gamle garderes kokebog.

Dette år fik foreningen også – efter mange tilløb og rekognosceringer – sit smukke foreningsemlen med De danske Garderforeningers slyngede DG i midten. Emblemet blev monteret i et smukt bånd i lyseblåt og hvidt, Livgardens officielle farver som gennem årene har været brugt til at dække talrige, festlige borde i de danske garderforeninger.

Så nærmede 25-års stiftelsesfesten sig med raske skridt, og der blev i sagens natur nedsat et festudvalg, der fik til opgave at afvikle jubilæet på en måde, der var foreningen værdig. Samtidig bestemtes, at der skulle udarbejdes et historisk jubilæumsskrift, som også udkom på dagen og fordeltes til blandt andet alle medlemmerne.

På samme tid fandt et kammeratligt udvekslingsarbejde med norske og svenske gardere sted. Nordre Birks Garderforening var vært ved en af disse sammenkomster i jubilæumsåret. Ved besøget var arveprinsen så venligt at invitere samtlige gæster til et besøg på Sorgenfri Slot tillige med repræsentanter fra Nordre Birks garderforening. Sammenkomsten fik en særlig glans ved, at Arveprins Knud personligt viste de besøgende rundt på hofbygmester Thurahs smukke, yndefulde slot fra 1742.

Stiftelsesfesten for de forløbne 25 år afholdtes med manér 19. november 1966 på restaurant "Ny Lyngbygaard" til en kuvertpris af 80 kr. og med Teddy Petersens populære orkester til dansen. Æresgæsterne var Arveprins Knud og Arveprinsesse Caroline-Mathilde, chefen for Livgarden, præsident og vicepræsident for De Danske Garderforeninger, administratoren, redaktør af Garderbladet og æresmedlemmerne. Samtidig kunne foreningen glæde sig over en veludført langvarig hvervekampagne, der havde bragt medlemstallet op på 616, idet der i 1966 var indmeldt hele 85 nye medlemmer.

Formand H. A. Hansen - Fuglekonge 1966 Lars Rønne og Keld Flittner

Nordre Birks Garderforenings forhandlingsprotokoller og mødereferater, foruden en uvurderlig historisk kilde til garderhistorie, også en fremragende personalhistorisk guldgrube. En lang række af navne, som er blevet kendt i garderbevægelsen, ved Livgarden og i præsidiet gennem mange års trofast arbejde for foreningen og den samlede bevægelse, lyser os i møde fra de mange hundrede sider. Det kunne være ønskeligt og i overensstemmelse med god foreningsetik, om de mange navne her kunne være nævnt, men pladsen tillader det ikke.

En hel del tyder på, at de nye lokaler på Tårnbæk kro blev et godt fundament at bygge foreningen videre på. Medlemstallet var i de kommende år stadig stigende og arrangementerne mange og afvekslende. I 1970 var medlemstallet nået op på 654.

Selv om vi gardere aldrig har stået i geled med dem, og de ikke er medlemmer i foreningen, er de dog en del af denne, og de bør derfor med al skyldig respekt nævnes i dette jubilæumsskrift: Garderpigerne! Talrige hustruer, kærester og døtre til foreningens medlemmer har gennem de 50 år loyalt stået et skridt bag deres gardere og på mangfoldige måder været med til at gavne foreningen ved de forskellige arrangementer eller måske blot ved deres åndelige støtte til ham, der nu skulle møde i garderforeningen. Dette skal de have en varm tak for. Den 14. januar 1972 døde Kong Frederik, De Danske Garderforeningers højagtede protektor. Kong Frederiks jævne, bramfri folkelighed havde plantet kongen solidt og velvilligt i det danske folk. Hans ældste datter besteg tronen under navnet Dronning Margrethe II og overtog samtidig protektoratet over DE danske Garderforeninger.

Ved stiftelsesfesten 23. november 1974 på Tårnbæk kro blev en formalitet, som glædede såvel bestyrelse som medlemmer, bragt i orden. Gl. garder A.C. Henckel forærede foreningen et smukt fanespyd med Dronning Margrethes monogram. Under festmiddagen udskiftede Henckel under lydløs opmærksomhed det gamle spyd med det nye tidssvarende.

I anledning af et ejerskifte på Tårnbæk kro 1975 blev garderstuen desværre nedlagt, og alle foreningens effekter måtte derfor atter holde flyttedag, indtil man kunne få etableret et nyt samlingssted. Det var ikke noget der befordrede foreningslivet, og foreningen var ved udgangen af 1976 gået ned på 551 medlemmer.

Det var en stor sorg for Nordre Birks Garderforening, at gardervagten på Sorgenfri Slot i forbindelse med Arveprins Knuds død blev nedlagt. Et gammelt bindeled mellem regimentet, egnen og foreningen gik herved tabt. Begivenheden markeredes ved, at Arveprinsesse Caroline-Mathilde, ledsaget af Prinsesse Elisabeth og chefen for Livgarden, oberst N.C. Frederiksen med adjudant, tog personligt afsked med det sidste vagt hold. Også et stykke af Livgardens historie var hermed skrevet ud.

Efter samråd med medlemmer af sergentmessen i sandholmlejren lykkedes det i september 1977 at få etableret en garderstue i et lokale i sergentmessen. Begge parter var tilfredse med ordningen, der jo indebar, at lokalet kunne udsmykkes med foreningens mange værdifulde effekter, og det kammeratlige samarbejde blev udmærket.

Som skildret ejer Nordre Birks Garderforening mange værdifulde effekter, der fortæller historie på mange led, men perlen blandt dem er og bliver Dannebrogsgfanen.

Dette samlingsmærke, som er Europas ældste nationalflag, der efter tradition daterer sig helt tilbage til Kong Valdemar II, har en egen udstråling på gamle gardere som symbol for en fri monarki et frit land. Længst henfarne danske soldater har bredvilligt og loyalt givet deres liv for, at dette gamle korsbanner fortsat uhindret har kunnet smælde i vinden på land og i by.

Med stolthed har den jubilerende garderforenings skiftende fanebærere båret foreningsfanen ved talrige parader, repræsentantskaber, begravelser af kammerater, mindehøjtideligheder og bryllupper. Ikke mindst ved de begivenheder, hvor det gjaldt om at hylde monarken, vort vores forsvars øverstkommanderende.

Desværre kan en fane ikke bruges i det uendelige år efterår. Den nedslides ret hurtigt, og i 198 besluttede man at undersøge mulighederne for at få en ny fane i forbindelse med 40 års jubilæet i november. Peter Høg kontaktede Danmarkssamfundet med henblik på tilskud til anskaffelsen. En fane var dengang oppe på en pris af ca. 10.000 kr. Samfundet kunne ikke give tilsagn om mere end 1.500 kr., så ærmerne måtte smøges op ekstra langt op for at finde udveje for tilvejebringelse af resten af summen, der var stor for en garderforening.

Det stemningsfulde 40-års jubilæum afholdtes på Ordrup Sognegaard, der kom med det mest rimelige tilbud, so foreningen kunne overkomme. Umiddelbart før jubilæet fejredes "Gamle Ole"s 90-års fødselsdag stort.

Et af arrangementerne i 1980 var et foredrag af Garderforeningen i Københavns mangeårige sekretær, fra 1986 formand, kaptajn K.E. Andersen, der talte om forberedelserne til tattooet på Rosenborg eksercerplads. Samtidig

vistes en film fra det imponerende tattoo i Edinburgh i 1969, hvor et detachment fra Livgarden deltog. I 1981 var medlemstallet på 505.

Lørdag 28. november 1981 afholdtes 40-års jubilæet i en smuk national ramme. 105 festklædte deltagere fyldte bordene i en festsmykket festsal.

Under festen indviede chefen for Livgarden, oberst J. Schousboe, meget højtideligt foreningens nye fane, som gennem en intens indsats var lykkedes at skaffe penge til. Præsidenten, oberst N.C. Frederiksen, slog det andet søm i og formanden Erik Israelsen det tredje. Ved samme festlige lejlighed blev der ved præsidenten tildelt fem 25-års hæderstegn. Foreningen fik et nyt æresmedlem, den tidligere formand Jørgen Schmidt, der havde udrettet et mangeårigt fremragende for foreningen. Foruden Livgardens tamburger-korps underholdt også operasanger ved Det Kgl. Teater Ove Verner Hansen, selv gammelgarder. Foruden Livgardens chef og præsidenten deltog også som æresgæster oberst C.G. Grüner, vicepræsident for Sjælland, oberstløjtnant J.O. Kofoed, major R.G. Petersen, Danmarkssamfundet og selvfølgelig foreningens æresmedlem "Gamle Ole". Fra Jylland var kommet grev Ingolf med frue.

I 1982 blev Peter Høg valgt som formand. Det blev en garvet, rutineret formand, der havde været blandt stifterne af foreningen, som nu – trods sin relativt høje alder – kom til at føre foreningen videre de næste seks år.

Gamle gardere på Jægersborg Kaserne den 19. november 1987 – til højre formanden for Nordre Birks Garderforening, Peter Høg. Anledningen var afsløringen af en mindeplade med teksten: „LIVGARDENS VAGTDETACHEMENT TIL SLOTTENE BERNSTORFF OG CHARLOTTENLUND 1853-1912 – LIVGARDENS REKRUTSKOLE 1909-1946 – NORDRE BIRKS GARDERFORENING“.

De store begivenheder i vort lands, vor hærs og Livgardens historie har altid kaldt på Nordre Birks Garderforening, der loyalt har vist sin interesse for disse betydningsfulde begivenheder i folket og hæren. Der 29. august, med overfaldet på gardervagten på Sorgenfri Slot og Jægersborg kaserne, er hvert år blevet mindet siden foreningens opsætning af mindeplade for den faldne gardere på Jægersborg Kaserne. 40. års dagen 1 1983 havde derfor noget særligt over sig, idet Livgarden var repræsenteret med et æres-kommando med fane, en piper og en tamburger samt 36 gardere i blå vagtmæssig mundering. Forsvarets Sanitetsskole, der nu var underbragt på Jægersborg, stillede også med et æres-kommando. Endvidere var 47 gamle gardere fra hin dag mødt op. Selvfølgelig stillede Nordre Birks Garderforening med sin fane, og mange af foreningens medlemmer var mødt op. De tre kommandoer blev afleveret til kommandanten, oberstløjtnant af infanteriet R.P. Randløv, og efter tale af chefen for Livgarden, oberst

J.Schousboe, nedlagde kommandanten, obersten og formanden for Nordre Birks Garderforening hver en krans ved mindepladen. Under et efterfølgende kaffebordskildrede oberstløjtnant levende på den inciterende facon, der er oberstløjtnantens egen – og får gamle soldater til at lytte opmærksomt – begivenhederne på og omkring Jægersborg i dagene op mod og på selve den 29. august for 40 år siden.

Ovenpå den alvorlige højtidelighed, der – sikkert meget gavnligt – bringer os lidt væk fra hverdagen, var det velgørende i oktober med en afslappet, uformel vinsmagning i Knud Jørgensens berømte vinhandel på Strandvejen i Hellerup, hvor foreningen tidligere var blevet modtaget af fader og søn, begge meget aktive officerer af reserven i Livgarden.

Den 7. april 1984 blev en stor dag for Nordre Birks Garderforening. På denne dag indviede man en fornem garderstue på Jægersborg Kaserne. Det var, som om foreningen efter en rejse på ca. 35 års landflygtighed var vendt hjem igen til det oprindelige sted, hvor foreningen hører hjemme. Garderstuen i Sandholmlejren var blevet tømt og alle effekterne transporteret til Jægersborg, hvor de pietetsfuldt ophænges og opstilles i det store lokale, so kommandanten, oberstløjtnant Randløv, venligst og med dyb forståelse for foreningens historiske rødder og trivsel havde stillet til rådighed.

Der var inviteret mange gæster, som tog del i foreningens glæde, og de kom med mange gaver og opmærksomheder. Formanden gennemgik i korte træk de 35 års udlændighed, hvorefter der var selskabeligt samvær. Såvel stamregimentet som præsidiat og en række garderforeninger af leverede hilsener og præsentar, og dagen blev i enhver henseende en mærkedag i foreningens nu snart 50-årige historie.

Den 26. marts samme år holdt kaptajn, i dag major og leder af Livgardens historiske samling, J. Gram-Andersen på Jægersborg kaserne et interessant foredrag om "Vagtparadens historie", et foredrag med lysbilleder, som klart fladt i medlemmernes smag.

Foruden at foreningen ved den årlige fugleskydning kårer en fuglekonge, er en af traditionerne, at man - ligesom dronningen for hvert indkaldelseshold forærer sin bedste garder et ur – udnævner et medlem, der har gjort sig fordelagtigt bemærket til "årets garder". Hvert andet år et af de yngre medlemmer og hvert andet år et af de ældre. Det synlige tegn på denne forenings æresbevisning er, at medlemmet på sit foreningstegn får monteret en bjælke med inskription: "Årets garder 19xx". En smuk, værdig skik, der er et eksempel til efterfølgelse, og som selvfølgelig er med til at knytte bæreren af udmærkelsen tættere til foreningen.

Der er i dette skrift gentagne gange skrevet om de skiftende garderstuer, derpå sin vis kan siges at være foreningens hjertekammer, hvorfra pulsslagene udgår. Ligesom man kan holde en gudstjeneste overalt, således kan en garderstueetableres under alle forhold, når blot én ting – der ikke kan hænges op på en væg eller puttes ind i et glasskab – er til stede: Garderånden med den der indbyggede troskab mod monark, regiment og nation, sådan som det indiskutabel kommer til udtryk i Livgardens motto på blandt andet kravemærket: "Pro Rege et Grege", hvilket er udlagt: "For Konge og Folk", også et glimrende motto for gamle gardere.

Den ånd føler man, helt og holdent er til stede, når man færdes i garderstuen på Jægersborg kaserne, ja på hele kasernen, der jo indirekte har virket som en planteskole for Nordre Birks Garderforening.

Foreningen kan glæde sig over altid at have et godt, frugtbart forhold til de skiftende kommandanter på Jægersborg Kaserne. Disse har altid vist stor velvilje mod foreningen og den åndelige og reelle forhold til den gamle kaserne og derfor været lydhøre for foreningens ønsker. I 1088 fik kasernen en garderofficer, der afløste oberstløjtnant af infanteriet N. W. Svovlgaard. Det var oberstløjtnant C.Fox Maule, søn af kaptajn T. Fox Maule, der i foråret 1945 døde i tysk koncentrationslejr. Kommandantens højre hånd har i en årrække været kasernemester H.J. Green, der med kyndig hånd har ledet kaserneforretningerne og herunder haft en god og tæt forbindelse til Nordre Birks Garderforening og dens forskellige arrangementer på kasernen.

Det ligger også velgørende klart, at foreningen heller aldrig har holdt sig tilbage for at gennemføre en række kulturelle arrangementer, som intet har haft med forsvaret eller forsvarssagen at gøre.

For eksempel gik en glimrende og velbesøgt tur i 1085 til Frilandsmuseet. I 1986 formåede bestyrelsen at for selveste forsvarschefen, admiral S.E. Thiede til, i auditoriet på Jægersborg Kaserne, at holde et foredrag om dansk forsvar i skyggen af Warszawapagten, den stålpagt, som – uden at det kostede én eneste vestlig soldat livet – er smuldret væk som et ubehageligt tegn på, at den byggede på sand. Sælsomt, men vidunderligt for vor nation med

den geografisk udsatte post som vogter af indsejlingen til Østersøen, som med en ejendommelighedsvetenskabelig doktrin er blevet nævnt "Fredens Hav"!

Endvidere holdt oberst, senere hofmarskal, L.S. Haslund-Christensen i 1987 på Frederiksberg Slot et interessant foredrag om Kronprins Fredriks og hans ekspedition til Mongoliet i 1986. Samme år besøgte også det gamle hofteater på Christians borg Slot, hvor blandt minderne om nationens store scenekunstnere, som dr. Ryge, fru Heiberg, Mantzinus, Olaf Poulsen, Poul Reumert med flere opbevares for nationens kommende slægter.

Naturligvis er 50 års gardereforeningsliv ikke uafbrudt, rullende sejlads i smult vande og med strømmen. Der har i den jubilerende forening naturligvis også fra tid til anden været oprørt sø, som skuden, med både mod, opfindsomhed og stædighed, skulle bringes uskadt igennem. Nordre Birks Gardereforening har således ikke været sparet for kriser, sammenstød og uenighed. Det er dog karakteristisk for foreningen, og vidner om et sundt legeme, at den hver gang er gået styrket ud af kriserne, klar til en ny indsats og nye udfordringer, og foreningens formål er aldrig blevet anfægtet eller skadet. Medlemstallet svinger selvsagt, underkastet mange udefinerlige love og svingninger i befolkningen, men det har gennemgående været højt. I 1988 var det på 579 medlemmer.

Med udgangen af februar 1990 faldt oberst H.H. Jørgensen for forsvarets ubønhørlige aldersgrænse for officerer og afskedigedes som chef for Den Kongelige Livgarde. Han afløses af N.C. Eigtved, tidligere chef for blandt andet prinsens Livregiment i Viborg. Oberst Eigtved har – foruden at være chef for Livgarden – en særlig tilknytning til Amalienborg Slot, idet obersten er i slægt med den berømte hofbygmester Nicolai Eigtved (1701-54), der projekterede Frederiksstaden i København med Amalienborg, hvor han byggede Moltkes (Chr. VII's palæ) og gav tegningerne til Amalienborghusene og Frederikskirken.

Den 9. april 1990 mindedes foreningens medlemmer atter om, at det er en forening af gamle soldater. På denne – for såvel gamle som yngre årgange betydningsfulde dag – 50-års dagen for Danmarks Befrielse, holdt Livgarden under chefen, oberst N.C. Eigtved mindeparade ved garderstatuen på Livgardens kaserne ved Rosenborg, efterfulgt af gudstjeneste i Garnisons Kirke. Her var Nordre Birks fane naturligvis med sammen med repræsentanter fra foreningen og andre af landets gardereforeninger.

Grundet en række påkrævede rokader i nogle administrative og bygningsmæssige elementer på Jægerborgs kaserne så oberstløjtnant Fox Maule i juni 1990 sig desværre til at inddrage garderstuen. Til gengæld blev to mødelokaler på 1. sal i den smukke gamle bygning til et til rådighed, et større og et mindre, som foreningen er kommet til at dele med forsvarsbrødrene i området, en kammeratlig og tilfredsstillende løsning. Flytningen fandt sted i begyndelsen af jubilæumsåret 1991, og den festlige af de nye lokaliteter skete 22. januar 1991.

Der er en egen soldater-mæssig hygge i det for granvoksne gardere ret lavloftede lokale med de århundredgamle planker og bjælker under loftet. Dette gælder selvfølgelig især, når lokalet – eller "hulen" – er fyldt med gamle gardere, medens det til stadig lyder: "kan du huske ...?" Lokalet er smukt udsmykket, og mange flere fornemme billeder og effekter venter på at blive hængt op og sat på plads. Når man står i det hyggelige rum og ser sig om, er at det er center for en stor gardereforening. Den store mobile bar i enden af lokalet, som meget praktisk kan slås sammen og genopstilles i mere "felmæssige" forhold, bærer fuldgældigt vidnesbyrd om, at en ægte garder-tørst her effektivt vil kunne slukkes. Det smukke glasskab rummer en del af foreningens klenodier, som det ville være katastrofalt at miste.

En aften i Nordre Birks Gardereforenings garderstue! Den kan næppe skildres, den skal opleves, fuldt og helt!

I dette jubilæumsskrift er gentagne gange omtalt den kropsånd og det gedigne kammeratskab, som tjenestetiden gav garderne, og som bæres videre i gardereforeningerne. Dette kammeratskab mellem ung og gammel fornemmes tydeligt på sådan en aften. Når man ser ud over det tæt besatte lange bord, hvorover tobaksskyerne bølger, og den af kommandantskabet i vinduet monterede, elektriske blæser fortvivlet søger at holde trit med de mange former for tobak, der brændes af i lokalet, og den hørende livlige snak, som ikke på noget tidspunkt forstummes blandt de mange årgange, så fornemmes her den rette garderånd og veneration for stamafdelingen.

Her udmøntes blandt andet den tidløse militærkulturelle facet, der - med et militært udtryk – benævnes "hærens traditionspleje". Her udveksles – selvfølgelig primært fra ældre til yngre – de militære oplevelser og historier, som går videre fra generation til generation, og som en del af hærens historie og åndelige forankring i befolkningen.

Et Gammelt militært fyndord siger, at man "lærer hinanden bedre at kende én time i strid end et helt liv i fred!" Stærkt omsat til det her skildrede kammeratskab skal fremhæves, at kammeratskabet mellem soldater som regel er

af langt dybere bonitet, langt mere intenst og af langt fornemmere karat end de i de fleste civile foreninger. Det kendskab, man får til hverandre i soldatertjenestens talrige krævende og pligtfremmende forhold, der bygger på hundrede procents solidaritet med kammeraterne i enheden og opgaven, svejser soldaterne sammen på en måde, som næppe ses andre steder i samfundet, og her tales endda "kun" om danske gardere i en fredshær.

De fleste danske soldaterforeninger lider desværre – takket være den katastrofalt udhulede værnepligt – af en manglende tilgang af unge, hvilket over nogle årtier kan blive katastrofalt for den samlede bevægelse. Nordre Birks Garderforening kan i den henseende ikke sige sig helt fri for den beklagelige forteelse, men tilgangen til foreningen er dog stadig god, også fra de unge, foreningen har så hårdt brug for.

En procentvis opgørelse af aldre og årgange viser tydeligt, at der er mange – men der burde nok være flere! – fra de sidste af Livgardens årgange, der har meldt sig ind i Nordre Birks Garderforening.

Her spiller årgangssammenslutningerne en stor rolle for sammenhold og dyrkelse af minderne. Det er vel naturligt, at man føler sig mest knyttet tilde kammerater, som man lå på stue og kompagni med. Faren ved disse enklaver kan være udvikling af klikedannelse, som selvsagt er mod foreningens formål og struktur, men som foreningen selvfølgelig er på opmærksom på.

En bestemt mand er på en foreningsaften, som skildret, i uafbrudt aktivitet. Lederen af baren, gl. garder 305/51-1 Svend Aage Rasmussen, der har været i bestyrelsen i samfulde 18 år, arbejder hurtigt og rutineret med at betjene kammeraterne, og hans perfekte håndslag vidner om flere års øvelse.

På et tidspunkt ryddes bordet, og der dækkes op til længe ventede håndmadder, fabrikeret af Svend Aage Rasmussen og ægtefællen Kirsten. De glider hurtigt ned, ledsaget af et par små klare, og snakken har fået et yderligere incitament. Her er dog ingen "profors", der sammen med et par trommeslagere til sidst "slår tap for tønde" og beordrer mandskabet hjem til køjs i kvarteret. Aftenen får en ekstra guldrandet indfatning, hvor der ved formandens foranstaltning optages nye medlemmer, der højtideligt bliver dekoreret med det højt værdsatte foreningsemlen i det blå/hvide bånd og derved indsluses i det forpligtende broderskab.

Ved generalforsamlingen 26. februar 1991 på Jægersborg Kaserne valgtes den nuværende formand Kristian J. Krogsgaard, garder fra november 1952 (og som nuværende forfatter har lært vagt eksercits) til formand. Med Krogsgaard har foreningen fået en formand, der fuldt ud formår og evner at føre den 50-årige jubilar videre af de rigtige baner, helt i garderbevægelsens ånd. Foreningen står her i jubilæumsåret med begge ben solidt plantet på jorden, bestyrelsesmedlemmer med sindsro kan hentes. så stærkt som nogensinde med gode relationer til såvel Livgarden præsidiat som til landets øvrige garderforeninger. Ikke mindst råder foreningen over en loyal stor medlemsskare på 615 medlemmer, der spænder over alle befolkningsgrupper af det danske folk, og hvorfra kommende formænd og Nordre Birks Garderforening kan her i jubilæumsåret glæde sig over at være landets tredje største, kun overgået af Københavns og Nordjyllands Garderforeninger.

Som omtalt udkom et jubilæumsskrift ved 25-års jubilæet. Det var forfattet af medlem nr. 218 J.F. Ekvall, bistået af den daværende sekretær nr.88, P.M. Ulfort. I foråret 1991 besluttede bestyrelsen, at der skulle udarbejdes et historisk festskrift til udgivelse ved 50-års jubilæet i november 1991. Formanden rettede henvendelse til undertegnede med anmodning om at påtage sig opgaven. Nuværende forfatter følte – som gammel garder – ikke at kunne undslå sig opgaven, og arbejdet gik i gang.

En af kilderne til dette jubilæumsskrift skal omtales lidt udførligere. Gennem 50 år har skiftende medlemmer af bestyrelsen loyalt tilsendt Garderbladets redaktion stof vedrørende foreningens liv og arrangementer, Det har været en interessant kilde at kunne øse af, og man kommer herigennem tæt på foreningens pulsslag.

Foreningen har nu gennem 50 år bevist, at den har kunnet andet end spise Gule Ærter, råbe hurra og kåre fuglekonger. Det går som en rød tråd gennem det forløbende halve århundrede, at foreningen stedse har følt sig stærkt knyttet til både Livgarden og forsvaret. Talrige sammenkomster har haft forsvaret som emne på programmet med for eksempel foredragsholdere fra forsvarets tre værn og hjemmeværnet, besøg på militære tjenestesteder, deltagelse i parader og mindehøjtideligheder med mere, alt sammen noget, der kraftigt har bidraget til at holde medlemmerne behørigt orienteret om udviklingen ved stamregimentet og resten af forsvaret. De afvekslende arrangementer med forsvarsbetonede emner på programmet bærer tydeligt vidnesbyrd om, at den jubilerende forenings skiftende bestyrelser gennem de 50 år klart har formået at tegne en lige linie, der er gået over punkter

som fest og glæde, viden og information, loyalitet og pligttroskab mod Livgarden og forsvarsviljen i befolkningen, alt sammen nødvendige ingredienser i en gardereforenings liv.

Her i foreningens jubilæumsår har præsidiet for De Danske Gardereforeninger skiftet præsident. I forbindelse med repræsentantskabsmødet i juni 1991 fratrådte oberst J. Schousboe, og direktør, oberstløjtnant af reserven i Den Kongelige Livgarde Ivan Hermansen tiltrådte som præsident. Hermansen er rekrut fra 1950, løjtnant af reserven fra 1952 og stifter af den forsvarspositive landsforening ”Værn og Danmark”, der meget karakteristisk – har det lille fredelige, men absolut ikke forsvarsløse pindsvin som bomærke. Nordre Birks Gardereforenings 50-års jubilæum bliver således det første gardereforeningsjubilæum på Sjælland i den nye præsidents embedstid. Måtte det gennem de kommende år blive efterfulgt af mange.

Nordre Birks gardereforening er her – et par måneder før jubilæet – formeret med følgende ledelse og bestyrelse:

Kristian J. Krogsgaard, formand
Ib Gøtz, næstformand/sekretær
Knud Knudsen, kasserer, medlemsregistrator og arkivar
Ib Kristensen, fanebærer/bestyrelsesmedlem
Børge Nielsen, bestyrelsesmedlem
Niels Morten Pontippidan, Skydeformand/bestyrelsesmedlem
Per Henrik Jensen, bestyrelsesmedlem
Jørgen Skov Andersen, suppleant
Svend Aage Rasmussen, leder af baren i garderstuen.

Sluttelig skal omtales foreningens humanitære arbejde, som er en grundlæggende del af både foreningens og garderebevægelsens interne arbejde, hvorfor det ikke kan siges at være for flot at benævne gardereforeningerne som en slags militært broderskab.

Foreningen har altid siden starten lagt stor vægt på at markere sammenholdet og tilknytningen til regiment og forening ved en omfattende humanitær virksomhed. Det er en foreteelse, som man især lægger stigende vægt på, efterhånden som de svundne rækker stadig vokser, og hårene gråner, og man uafvendeligt nærmer sig den sidste dag, hvor man – som gamle soldater siger – bliver kaldt op for at aflevere munderingen!

Foreningen prøver intenst på at vise opmærksomhed ved begravelser og hospitalsophold, bryllupper, jubilæer og runde fødselsdage med mere, vel vidende, at det er værdsat af medlemmerne, og det gøres så langt, som foreningens økonomiske midler og bestyrelsens tid tillader det.

Det er jo netop en del af alt det, der gør os til det, vi er:

Gamle gardere!

✂ ✂ ✂ ✂ ✂

Når Forfatteren til disse linier ser tilbage på Nordre Birks Gardereforeningsinteressante, afvekslende tilværelse indenfor De Danske Gardereforeninger, må man spontant sige, at den med ære kan fejre sit 50-års jubilæum. Formænd, bestyrelser og almindelige medlemmer har dygtigt og med et fremragende resultat båret foreningen frem til denne mærkedag i både foreningens og garderebevægelsens historie.

I denne fremstilling og det stedse brug af betegnelsen ”gamle gardere”.

Dette udtryk kan måske for den uindviiede forekomme noget mosbegrøet, noget nedsættende i retning af ”udtjente” gardere i dette ords mest uheldige betydning og muligvis kaldende på et let overbærende smil!

For os, der kan smykke os med betegnelsen, ved vi, at det er en hæderstitel, som vi lægger en hel del i og med hjertet værner om, ganske som gamle soldater, for eksempel i vore olde- og tipoldeforældre, der deltog i de Slesvigske krige. I deres ældre år hægede om deres hædrede betegnelse ”veteraner”.

Men vi vedstår også, at betegnelsen forpligter langt ud over hverdagen og foreningens ordinære liv og mere eller mindre underholdende arrangementer. Mange af foreningens medlemmer står stadig opført i hærens ruller, andre gør tjeneste i hjemmeværnet, og begge parter har mødepligt sammen med Livgardens stående styrke, den dag nationen har brug for dem.

Nordre Birks Garderforening har altid sat en ære i at være en upolitisk forening og vil altid sætte alt ind på at være det, helt i tråd med soldaterforeningsbevægelsen i Danmark.

Det skal dog ikke sløre den kendsgerning, at den også er klart bevidst at være en stærk national sammenslutning, hvis ryggrad og tilhørsforhold bunder i den kongelige Livgarde og dens tilknytning til det regerende hus, helt efter ordlyden i foreningens formål og motto "En Gang Garder – Altid Garder!"

Den jubilerende forening og dens broderforeninger rundt om i landet har altid bekendt sig til folkestyret, således som dette har eksisteret, siden Danmark i 1849 fik en fri forfatning, og enevælden afskaffedes. Et af de smukkeste træk i det danske kongedømmes historie, det være sig det enevældige eller konstitutionelle, er den rolige, næsten tidløse kontinuitet, hvormed systemet – vel funderet og accepteret af befolkningen – eksisterer videre slægtled efter slægtled efter den smukke gamle vise: Kongen er død, kongen level! Ingen brutale magtovertagelser, støttet på bajonetter og påfølgende mere eller mindre håndfaste "udrensninger" af anderledes tænkende, har nogensinde siden 1500-tallets begyndelse fundet sted i forbindelse med en ny konges indsættelse. Selv overgangen fra enevælden til konstitutionelt monarki i 1849 forløb værdigt og uden blodsudgydelser og anholdelser. Det bærer fuldgyldigt bevis for vor gamle nations rolige gemyt og uforanderlighed tillid til den politiske ro og nationale stabilitet, som et konstitutionelt monarki kan bære af og fuldt ud er det i Danmark. Nordre Birks Garderforening vil fortsat være en garant og trofast våbendrager for, at dette system stadig vil være rådende i vort land og loyalt bidrage til at forsvare det mod såvel indre som ydre fjender.

I vore dage kunne en del tyde på, at tilslutningen til de mange soldater- og marineforeninger samt forsvarsbroderselskaber er faldende i takt med indførelsen af de langtidshvervede soldater, som tilsyneladende ikke bakker bevægelsen op i samme omfang som de værnepligtige gjorde og gør. Det er – hvis denne tendens fortsætter – dybt beklageligt, at værnepligtstanken ikke styrkes i vort folk. Der vil da ske det, at soldaterforeningerne står i fare for først at blive "gammelmandsforeninger" og dernæst, at de sygner hen og dør.

Nordre Birks Garderforening vil af al magt medvirke til at stimulere og styrke værnepligtens fortsatte forankring i befolkningen helt efter ordene herom i Grundloven som en af de bærende søjler i vor politiske kultur og med rødder helt tilbage til den værnepligtige ledning i Valdemars-tiden.

I vore dage er det desværre blevet moderne, at en forsvarsfjendsk attitude i kultiverede kredse tages som et tegn på intellekt, en dødsensfarlig holdning, hvis den får lov uhindret at slå rod! Visse skræmmende træk i vor tid kunne tyde på, at samfundet i nøje takt med cementeringen af velfærdsstaten er ved at bevæge sig bort fra værnepligten som en yderst besværlig byrde for den mandlige ungdom. Der indkaldes katastrofalt få værnepligtige!

Herved står forsvarets åndelige og nationale forankring i befolkningens brede lag i alvorlig fare for at lide skibbrud, og forsvaret kan udvikle sig til et ubehageligt fremmedelement i nationen, som det var i hvervningens tidsalder. En yderligere udhulning af værnepligten og tilsvarende forøgelse af antallet af hvervede vil på længere sigt betyde en fremmedgørelse af forsvaret i befolkningen, der ikke mere vil identificere sig med de væbnede styrker som et naturligt og integreret led af folket. Endelig vil en sådan udhulning af værnepligten til fordel for legionærer, trods disses store faglige dygtighed og eminente rutine i alle tjenestens grene, usvigeligt sikkert – som før 1849 – få social slagside. Dette er også tilfældet i alle de stater, der baserer de væbnede styrker på hvervning. Netop befolkningens frivilligt accepterede værnevilje og beredvillige forståelse for den dybe samhørighed mellem den almindelige valgret og folkefrihedens vederlagspligt – den almindelige værnepligt – er den grundvold, hvorpå en traditionelt fredselkende nation med parlamentarisk styreform skal sikre sin beståen som fri, selvstændig stat.

De voldelige begivenheder her i jubilæumsåret i Golfen, Jugoslavien, Sovjetunionen og de baltiske stater, altså relativt tæt på vores egne grænser, har med al mulig tydelighed vist, at historien på sin vis gentager sig, og at de såkaldte fredsvener – som allerede Lenin kynisk benævnte "de nyttige idioter" – aldrig kan få opfyldt deres smukke, men urealistiske ønsker om fred i verden. Det er værd – her i 1991 – at erindre, hvad en finsk general engang udtalte, at et "lille land vil altid have en hær – enten deres egen eller en fremmed magts!"

Her, hvor denne fremstilling klinger ud, vil jeg rette en varm tak til Nordre Birks Garderforenings formand og bestyrelse, fordi de betroede mig det ærefulde hverv at udarbejde foreningens jubilæumsskrift. Det har ubetinget været en stor og fascinerende opgave, som det har været meget interessant og givende at løse.

Ligesom en motor ikke kan gå, uden at der til stadighed tilføres drivmidler, således også en historieforfatter heller ikke skrive noget, uden at han permanent forsynes med relevant kildemateriale.

I den anledning takker jeg foreningens kasserer Knud Knudsen for en aldrig svigtende som "adjutant" under arbejdets forløb med at holde mig behørigt forsynet med kilder, noter, oversigter, billeder, med mere. Også en taktil foreningens veteran Peter Høg og Herman Wassberg samt lederen af Livgardens historiske Samling major Jesper Gram-Andersen for venlig og redbonbistand.

Hjerteligt tillykke!

Kastellet, oktober 1991

Ole A. Hedegaard

Major, leder af

Hærens militærhistoriske Arbejder

25 – års jubilæumsfestskrift

*Nordre Birks Garderforening sendes de hjerteligste lyk-
ønskninger til 25 års jubilæet med de venligste hilsener til alle
gamle gardere. Den kongelige livgarde følger med glæde for-
eningens vækst og takker for den støtte, der altid gives det
gamle regiment.*

Gustav Gummerus.

I anledning af vor forenings 25 års jubilæum er det mig en stor glæde og ære at bringe alle medlemmerne en inderlig tak for den interesse, de har vist vor forenings arbejde i de forløbne år. Uden denne interesse ville det arbejde, udført af forskellige formænd og skiftende bestyrelser, have været forgæves.

Det har især glædet mig at se medlemstallet blive tredoblet i løbet af de sidste 10 år, ligesom det har glædet mig at se den tilslutning, der har været ved gennemførelse af vore arrangementer og sammenkomster.

Ligeledes retter jeg en tak til Den kongelige livgarde og dens befalingsmænd for den beredvillige støtte, vi altid har modt. Mit ønske for Nordre Birks Garderforening på jubilæumsdagen skal være, at den garderånd, vi fik lært, da vi aftjente vor værnepligt ved det gamle regiment, stadig må præge foreningens trivsel fremover, til glæde for os alle og til gavn for vort gamle regiment.

H. Hansen

Nordre Birks Garderforenings 25-års jubilæum

Af JOHN F. EKVALL

Den kongelige Livgarde, der kan se tilbage på en mere end 300 årig lang historie, har altid følt sig stærkt knyttet til det kongelige hus, hvilket i korpsånden og de rige traditioner giver et tydeligt udtryk for.

Hos alle danske – og særligt blandt gamle gardere, der har aftjent deres værnepligt ved dette regiment, indtager derfor også Livgarden særlig plads. Ikke mindst fordi man gennem Livbgardens rige historie finder så mange beviser for trofasthed og respekt for de store og ædle værdier, som enhver dansk ønsker at værne om.

Historien fortæller tydeligt om de mange træfninger og hårde kampe, som Livgarden med dygtighed og mod har forsvaret landets ære og nationale værdier. Og det er ikke blot i en fjern fortid, at regimentet har forsmået at leve op til sit gloriøse ry. Helt op til vore dage har Livgardens mandskab vist sig at være i besiddelse af troskab og pligtfølelse, der altid har været et af regimentets fornemste dyder.

Den 9. april 1940, da landet brutalt blev vækket af sin dybe slummer, var Livgarden straks parat til med våben i hånd at kæmpe mod besættelsesmagten. Bjørneskindshuerne blev øjeblikkeligt udskiftet med stålhjelme, og parademarchen ophørte, da mandskabet gik i maskingeværstillinger bag sandsække.

Sikkert og modigt kæmpede vagtstyrken på Amalienborg, medens fjendtlige projektiler slog mod deres brystværn og residenspalæets mure. Trods magten fortsatte de kampen, indtil garderne fra højere instans fik ordre om at ophøre med skydningen.

Til trods for, at de danske soldater udover hele landet til det yderste havde gjort deres pligt, kunne de ikke forhindre, at voldsmænd denne skæbnesvangre morgen ranede vor frihed og selvstændighed. Det var under dette hårde tryk, som denne nye situation skabte, at en gruppe gamle gardere fra Nordre Birk fandt frem til, at der netop nu var al mulig grund til at stå last og brast, skulder mod skulder, for på den måde at komme gennem de svære besættelsesår. Nu mere end nogensinde gjaldt det om at have et sted, hvor man kunne mødes med ligesindede i fælles kamp mod fælles mål.

Det stolte motto: "En gang gardere, altid gardere" var jo ikke blot et motto for det indkaldte mandskab, det stod i lige så høj grad for de hjemsendte soldater. Når gamle gardere mødes ude i livet, når de så vagtparaden trække op, så var det ikke blot gamle minder, man kom i hu. Så følte man forpligtelsen overfor den korpsånd, som danske gardere gennem tiderne havde skabt under løsenet "For konge og Fædreland".

For hjemsendte gardere var der den mulighed at mødes med andre gamle gardere i en af landets mange garderforeninger. I København havde man allerede i 1885 stiftet "Københavns Garderforening", der i 1889 blev efterfulgt af "Den Fynske Garderforening" og "Garderforeningen for Horsens og Omegn", der blev stiftet samme år. I alt fandtes der i 1941 ca. 60 garderforeninger spredt ud over landet. Blot ingen i Nordre Birk. Dette hovedstadsområde, hvor befolkningstætheden blev større og større år for år, havde Københavns Garderforening og "Nordsjællands Garderforening", der var hjemmehørende i Frederikssund, hidtil delt mellem sig som deres naturlige opland.

Men det geografiske område var stort, og transportmulighederne i besættelsestiden var indskrænkede, så derfor mente man, at en lokal forening afgjort havde sin berettigelse. En antagelse som senere tiders udvikling i høj grad har vist sig at være rigtig.

En gruppe af mænd, alle gamle gardere og alle bosat i Nordre Birk, med politiassistent Schultz Jørgensen, bankbestyrer Ibsen, politiassistent Westergaard og Baron V. Scheel i spidsen nedsatte et arbejdsudvalg, der skulle arbejde videre med sagen.

Ved møder med formand Krænge, Ove C. Bjerregaard fra Københavns garderforening blev man hurtigt enige om, at en lokal forening bedre kunne varetage interessen for de medlemmer, der boede i Nordsjællandsområdet. Efter flere samtaler og overvejelser enedes man om at indrykke en opfordring i forskellige blade om dannelsen af en ny garderforening.

I samarbejde med præsidiets for "De Danske Garderforeninger" indkaldte man så til et møde i Hellerup Klub, hvor der fremmødte ca. 30 tidligere garderkammerater.

De mænd, der havde arbejdet med sagen, trak ved dette møde retningslinierne op for den nye forening og vandt så stor tilslutning, at man den 19. november kunne indkalde til den stiftende generalforsamling.

Ved denne første generalforsamling fandt man i samråd med Københavns Garderforenings formand frem til en tydelig skillelinie mellem disse to foreningers arbejdsområde. Ved den stiftende generalforsamling kom det tydeligt frem, at hovedtanken med den nye forening var at skabe en lokal forening, der på en bedre måde kunne varetage de enkelte medlemmers interesse i samarbejde med de eksisterende garderforeningers fællesrepræsentation.

Da man havde gennemdebatteret love og andre foreningsanliggender, gik man over til at vælge en bestyrelse, der nedsatte sig med bankbestyrer Ibsen som foreningens første formand. Nu gjaldt det for bestyrelsen om at finde frem til et mødested, hvor man fremtidigt kunne afholde møder. Med velberåd hu valgte man en samlingsstue på Jægersborg Kaserne. Et sted som de fleste kendte fra deres soldatertid, som regimentet velvilligst stillede til rådighed.

Det var med en vis stolthed og samtidig med en følelse af forpligtigelse, at foreningen tog det nye foreningslokale i brug. Under besættelsens mørke og trange til tider var man dobbelt glad for at kunne bevise, at man med et tilhørsforhold til den nystiftede, lokale garderforening og til regimentets gamle kaserne ikke havde glemt, at det nu mere end nogensinde gjaldt om at stå sammen om Kongen og fædrelandet.

Imidlertid lå det således, at man få grund af restriktioner og bestemmelser, som man ikke selv havde herre over, ofte fik indtryk af, at foreningens forskellige arrangementer mange gange var præget af tilfældigheder. Lokaler, man havde regnet med at skulle benytte, blev frataget, og møderækker forbudt eller vanskeliggjort af udgangsforbud og andre snærende bestemmelser. Dog mødtes man så ofte, lejlighed bød sig for i samvær med andre kammerater at kaste en smule lys over den grå og triste hverdag.

Hans Majestæt Kongens fødselsdag og Livgardens fødselsdag var de to årlige tilbagevendende begivenheder, hvorom hovedinteressen samledes. På disse to festdage mødtes man til spisning og efterfølgende bal.

Hans Majestæt Kong Frederik IX
Protector for De danske Garderforeninger

Af andre arrangementer i foreningens første år var der uflugter, hvor man som regel havde damerne med. For skydeinteresserede medlemmer havde man oprettet en skydeafdeling, der deltog i konkurrence med andre gardereforeninger, og selv om man ikke nåede de helt store resultater, viste den store interesse, medlemmerne havde for denne side af foreningslivet, at skydeafdelingen var fuldt ud berettiget.

En af de første ting, man i foreningen koncentrerede sig om, var at erhverve en fane, som foreningens medlemmer kunne samles om. Ved en højtidelighed på Jægersborg Kaserne blev denne fane indviet af foreningen, og det er med glæde, at man kan notere, at denne fane ofte har været repræsenteret ved Livgardens store mindedage. Blandt andet 300-års fødselsdagen og mindefesten på Dybbøl i 1964.

Det er med stolthed, at medlemmerne i Nordre Birks Garderforening ser deres fane blive ført til fløjen, når der er fest for årgangskammerater, og det er med vemod, at vi lader den sænke sig til en sidste hilsen ved et medlems bære. Denne fane er for Nordre Birks Medlemmer maget mere end et mærke, den står for ymbol for hele foreningens arbejde.

Men Nordre Birks Garderforening kan andet end feste og formere parader. Er der brug for samlet at løfte i flok, er man ikke bange for at træde hjælpende til. Dette giver sig bl.a. kontant udslag i den støtte, man yder soldaterhjemmene, i Sandholmløjren og i Gothersgade. Det kommer til orde i den økonomiske hjælp, der ydes nødstedte kammerater og deres enker, og som man finder er en ganske naturlig opgave, man med glæde har taget med ind i foreningens arbejde.

Under skiftende formænd var foreningen i 1957 vokset frem til et medlemstal af 230. Man mødtes stadigvæk i samlingsstuen på Jægersborg til de obligatoriske fester og kammeratskabsaftener. Men den første begejstring, som havde kendetegnet den nystartede forening, var lige som trådt ind i et dødvande, der i høj grad kom til at præge foreningens arbejde. Man havde længe været på udkig efter nye initiativrige kræfter, der kunne afløse dem, der i så lang tid havde trukket læsset. Og man indså det formålstjenlige i, at andre måske kunne sætte skub i foreningsarbejdet og tilføre foreningen nyt initiativ.

Ved generalforsamlingen den 11. februar 1957 blev man derfor enige om at danne en helt ny bestyrelse med slagtermester H. A. Hansen som formand. Dette valg blev hilst med kraftig akklamation.

Det første, den nye bestyrelse gik i gang med, var en storstilet propaganda, der resulterede i en stærkt forøget medlemstilgang. En tilgang, der førte med sig, at foreningslokalerne hurtigt blev for små, således at man måtte forlægge den tidligere residens på Jægersborg Kaserne til Jægersborg Hotel. Det var med vemod, man tog afsked med de gamle lokaler, hvor man havde tilbragt so mange gode timer, men pladsmangelen var blevet så udtalt, at man ikke havde andet valg.

Da lejemålet og aftaler var i orden, mødte medlemmerne flittigt op for at indrette den nye Garderstue med de våben, billeder og andre minder, man gennem årene havde samlet sig. Dette er efterhånden blevet til en anelig samling, fremkommet ved medlemmernes offervilje og frivillige bidrag.

De nye lokaler bød på betydelig bedre mulighed, ikke mindst ved afholdelse af festsftener. Arrangementer, man afholdt, var velbesøgte og medlemstilgangen stadig stigende, således at man efter et par års forløb igen stod i samme situation, at have en dejlig garderstue, der desværre var alt for lille til at tage de arrangementer, man gav sig i kast med.

Igen stod man i den situation, at en flytning til større lokaler pressede sig på som en nødvendig realitet.

Som en midlertidig udvej fandt man frem til rideskolen på Maltegårdsvej, hvis restaurationslokaler, Hubertus, for et stykke tid kom til at danne rammen om foreningens møder og fester. Løsningen var ikke ideel, men man havde ikke noget andet valg. Den smukke garderstue, som man berettiget var meget stolt af, blev nedlagt. Hele udsmykningen blev midlertidigt pakket sammen i store kasser, der opbevarede hos formanden.

En kedelig løsning, der heldigvis ikke blev af ret lang varighed.

Efter et energisk eftersøgningsarbejde og efter at flere muligheder, var man så heldig i sommeren 1963 at finde et sted i Tårnbæk kro. Den 31. august kunne man her ved en storstilet fast indvi Nordre Birks Gardersal, større og smukkere end nogensinde, med rigelig plads til fremtidige udvidelser. Ved denne lejlighed holdt foreningens æresmedlem, Hans Kongelige Højhed Prins Knud en inspirerende indvielsestale med mange gode ønsker for Nordre Birks Garderforenings fremtidige virke. Ord, der i de følgende år rigeligt er gået i opfyldelse.

Med de nye lokaler, der i høj grad faldt i medlemmernes smag, blomstrede foreningsarbejdet kraftigt op. Medlemstilgangen forøgedes år for år, fordi det rygtedes, at i Nordre Birk var der godt at komme.

I Tårbæk Kro var der rigelig plads til at gå i gang med storstilede arrangementer, som man hidtil af pladshensyn havde måttet gå udenom.

Udviklingsarbejdet med norske og svenske garderkammerater blev således taget op til stor glæde for alle parter. Dette samarbejde resulterede i nogle dejlige fællesudflugter med besøg på mange nordsjællandske seværdigheder. Ved et af disse besøg var Hans kongelige Højhed Arveprins Knud så venlig, at invitere samtlige gæster til besøg på Sorgenfri Slot. En oplevelse der, ikke mindst fordi Arveprinsen personligt viste rundt, fik en særlig festlig glans.

Alle disse udflugter kunne man så afslutte i egne lokaler, hvor der efter spisning, taler og sang var god plads for efterfølgende dans.

En anden af foreningens funktioner var fisketurene ude på Sundet, som selvfølgelig startede fra Tårbæk havn. Her kunne man, før man tog ud på dagens fisketur, mødes i Garderstuen, og når man vendte hjem igen samledes for at bedømme dagens fangst. For fisketurene er skam en alvorligaffære for de medlemmer, som interesserer sig for denne side af foreningslivet.

For dem der derimod, som mere interesserer sig for at vedligeholde de skydefærdigheder, de lærte, medens de aftjente deres værnepligt, er der foruden kapskydningerne, den årlige fugleskydning som hvert år samler mange deltagere. Her mødes man festligt lag for med fuglekongen i spidsen at begive sig i procession til dagens skydninger.

Når man nu ved Nordre Birks 25-årsjubilæum lader blikket gå tilbageover foreningens virke, mærker man tydeligt, som med en rød tråd, der går igennem hele foreningsarbejdet, den samme ånd og den tradition, der også prægede livet i Den Kongelige Livgarde. Det er de samme takter om troskab med nationale ædle værdier, der skaber den ærbødighed og respekt, som er foreningens livsnerve.

Det er ønsket om i sammenhold at gøre sin pligt, at man mødes underforeningens fane i glade og festlige stunder, og det er der, man søger hen for at stå sluttet, når vanskelighederne melder sig.

JOHN F. EKVALL

Foreningens afdøde æresmedlem, Hans Kongelige Højhed Arveprins Knud, hygger sig blandt gamle gardere i Garderstuen. Bag arveprinsen ses formanden, afdøde slagtermester H.A. Hansen. Til venstre for arveprinsen sidder afdøde 1931^{II} Kaj Hansen. Som medlem af modstandsbevægelsen under besættelsen overlevede han – mod al forventning – et tysk nakkeskud, som kostede ham det ene øje. Foto fra 1960'erne.

Foto i foreningens arkiv.